

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ І РЕКРЕАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ
“АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ”
для бакалаврів напрямку підготовки 6.010203 «Здоров’я
людини» спеціальності «Фізична реабілітація»

Запоріжжя – 2017

Підготовлено старшим викладачем М.В. Рижковою

Затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації і рекреації

(протокол № _____ від _____ 2017 р.)

Рижкова М.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни “Адаптивне фізичне виховання” (для бакалаврів спеціальності “Фізична реабілітація”). – 3.: ЗНТУ, 2017. – 20 с.

Методичні вказівки містить пояснювальну записку, програмний матеріал до практичних занять з дисципліни “Адаптивне фізичне виховання”, питання для самоконтролю, методичні вказівки та теми для виконання індивідуального завдання, питання до екзамену, а також список рекомендованої літератури.

Запорізький національний технічний університет (ЗНТУ), 2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою викладання навчальної дисципліни “Адаптивне фізичне виховання” є розкриття змісту, структури, функції АФВ, її принципів, завдань й засобів, особливостей діяльності спеціалістів у цій області; поняттєвого апарату, змісту різних компонентів АФВ.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Адаптивне фізичне виховання” є:

- Сформувати у студентів професійний світогляд, інтерес і пізнавальну активність до проблем адаптивного фізичного виховання;
- Забезпечити освоєння студентами основ фундаментальних знань теорії та організації адаптивного фізичного виховання, цілісне осмислення професійної діяльності, методологічних підходів, загальних закономірностей АФВ;
- Сформувати у студентів прагнення до самостійності і творчості в процесі навчання, долучити їх до науково-дослідної роботи, забезпечити освоєння ними досвіду творчої діяльності;
- Забезпечити освоєння студентами специфіку роботи фахівців з адаптивного фізичного виховання для дієвої та ефективної реалізації процесів комплексної реабілітації інвалідів та осіб з відхиленнями у стані здоров'я та їхньої соціальної інтеграції .

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- характеристику АФВ, як компонента адаптивної фізичної культури
- об'єкт, цілі, завдання, засоби, методи АФВ
- функції АФВ
- принципи АФВ
- особливості діяльності спеціалістів у цій області
- поняттєвий апарат
- зміст різних компонентів АФВ

вміти :

- використовувати засоби прилучення осіб з відхиленнями у стані здоров'я до фізичної культури, адаптованої до їх

особливостей і можливостям, до саморозвитку, самовдосконалення і самоактуалізації.

- допомагати індивідуально виробити новітні рухи і компенсаторні навички, адаптуватися до протезів та інших технічних пристроїв та апаратів, тренувати пацієнта виконувати цілісні рухові акти, а також допомагати адаптувати потерпілу людину до життя у змінених умовах існування.

ТЕМА 1
АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК
ФУНДАМЕНТАЛЬНА СИСТЕМА ЗНАЇЬ, РОЛЬ І МІСЦЕ
АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У АФК

Адаптивна фізична культура - це вид (область) фізичної культури людини з відхиленнями у стані здоров'я, включаючи інваліда, і суспільства. Це діяльність та її соціально та індивідуально значущі результати щодо створення всебічної готовності людини з відхиленнями у стані здоров'я, включаючи інваліда, до життя; оптимізації його стану і розвитку в процесі комплексної реабілітації та соціальної інтеграції; це специфічний процес і результат людської діяльності, а також засоби і способи вдосконалення та гармонізації всіх сторін і властивостей індивіда з відхиленнями в стані здоров'я (фізичних, інтелектуальних, емоційно-вольових, естетичних, етичних та ін) за допомогою фізичних вправ, природно-середовищних і гігієнічних факторів.

Адаптивне фізичне виховання (освіта) - компонент (вид) адаптивної фізичної культури, що задовольняє потреби індивіда з відхиленнями у стані здоров'я в його підготовці до життя, побутової і трудової діяльності; у формуванні позитивного і активного ставлення до адаптивної фізичної культури.

Адаптивний спорт - компонент (вид) адаптивної фізичної культури, що задовольняє потреби особистості в самоактуалізації, в максимально можливою самореалізації своїх здібностей, зіставленні їх зі здібностями інших людей; потреби в комунікативній діяльності і взагалі в соціалізації.

Адаптивна рухова рекреація - компонент (вид) адаптивної фізичної культури, що дозволяє задовольнити потреби людини відхиленнями у стані здоров'я (включаючи інваліда) у відпочинку, розвазі, цікавому проведенні дозвілля, зміні виду діяльності, отриманні задоволення, в спілкуванні.

Адаптивна фізична реабілітація - компонент (вид) адаптивної фізичної культури, що задовольняє потребу інваліда з відхиленнями у стані здоров'я в лікуванні, відновленні у нього тимчасово втрачених функцій (крім тих, які втрачені або зруйновані на тривалий термін або назавжди у зв'язку з основним захворюванням, що є причиною інвалідності).

Питання для самостійної роботи:

1. Сутність адаптивної фізичної культури
2. Основні поняття і терміни АФК
3. Предмет, мета, пріоритетні завдання адаптивної фізичної культури
4. Роль і місце в реабілітації та соціальної інтеграції осіб з відхиленнями у стані здоров'я та інвалідів
5. Адаптивна фізична культура як інтегративна наука
6. Основні компоненти (види) адаптивної фізичної культури
7. Адаптивне фізичне виховання
8. Адаптивний спорт
9. Адаптивна рухова рекреація
10. Адаптивна фізична реабілітація
11. Креативні (художньо-музичні) тілесно-орієнтовані практики адаптивної фізичної культури
12. Екстремальні види рухової активності

Література

1. Шапкова Л.В. Частные методики адаптивной физической культуры: Учебное пособие. – М.: Советский спорт, 2004. – 464 с., ил
2. Евсеев С.П. Теория и организация адаптивной физической культуры: Учеб. В 2 т. / Под общей ред. проф. С.П. Евсеева.-М., 2002.-448с.:ил.
3. Евсеев С.П., Шапкова Л.В. Адаптивная физическая культура: Учебное пособие. – М.: Советский спорт, 2000.-240 с.: ил.

ТЕМА 2

АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ДЦП

Фізичне виховання дітей з церебральною патологією можливо розділити на 3 періоди:

- 1) домовленневий і ранній вік - від 0 до 3 років;
- 2) дошкільний вік - від 3 до 7 років;
- 3) шкільний вік - старше 7 років.

Перший період реалізується в дитячих поліклініках та реабілітаційних центрах.

Другий період реалізується в дошкільних установах компенсуючого та комбінованого виду, що мають спеціалізовані групи дітей з ДЦП.

Третій період реалізується в спеціалізованих школах.

Завдання 1-го періоду:

1. Нормалізація тонуся і моторики дитини.
2. Стимуляція звуковий і мовної активності.
3. Розвиток сенсорних процесів (зорового, слухового, рухово-кінестетичного та ін.)
4. Формування предметної діяльності.
5. Розвиток маніпулятивної функції і рухових навичок.

Завдання 2-го періоду:

1. Розвиток ігрової діяльності і психічних процесів.
2. Розвиток мовного спілкування.
3. Розширення знань про довкілля.
4. Розвиток сенсорних функцій.
5. Розвиток ручної вмілості і рухових навичок.
6. Виховання навичок самообслуговування і гігієни.

Завдання 3-го періоду:

1. Розвиток рухових навичок.
2. Розвиток психічних процесів й мови.
3. Розвиток пізнавальної діяльності.
4. Професійна орієнтація.

Питання для самостійної роботи:

1. Періоди фізичного виховання дітей з церебральною патологією
2. Поняття про ДЦП: епідеміологія, класифікація, етіологія
3. Рухові порушення при ДЦП
4. Мовні розлади при ДЦП
5. Психічні розлади при ДЦП
6. Форми ДЦП
7. Контрактури і деформації при ДЦП
8. Рухова реабілітація дітей з ДЦП
9. Основні засоби рухової реабілітації при ДЦП.
10. Розвиток реакції випрямлення і рівноваги при ДЦП.
11. Нормалізація дихальної функції при ДЦП
12. Корекція постави при ДЦП
13. Нормалізація довільних рухів у суглобах верхніх і нижніх кінцівок при ДЦП

14. Корекція дрібної моторики і маніпулятивної функції рук при ДЦП
15. Корекція сенсорних розладів при ДЦП
16. Профілактика та корекція контрактур при ДЦП
17. Активізація психічних процесів і пізнавальної діяльності при ДЦП
18. Формування рухів дитини при ДЦП.
19. Позотонічні рефлексії при ДЦП
20. Вправи початкового етапу фізичної підготовки при ДЦП
21. Коригуючі вправи при ДЦП
22. Дихальні вправи при ДЦП
23. Основні вихідні положення та ізольовані рухи голови, рук, ніг, тулуба при ДЦП

Література

1. Курдыбайло С.Ф., Евсеев С.П., Герасимрва Г.В. Врачебный контроль в адаптивной физической культуре: Учебное пособие / Под ред. д.м.н. С.Ф. Курдыбайло. – М.: Советский спорт, 2004. – 184 с.
2. Сладкова Н.А. опыт работы детско-юношеских спортивных школ и физкультурно-спортивных клубов инвалидов и лиц с отклонениями в развитии: Сб. материалов .: Советский спорт. 2003.-184с.
3. Чудная Р.В. Адаптивное физическое воспитание. – Киев: Наукова думка, 2000. – 358с.
4. Шапкова Л.В. Подвижные игры для детей с нарушениями в развитии. – СП., 2003
5. Дошкольное воспитание аномальных детей. Под ред. Л.П. Носковой. – М., 1993.
6. Евсеев С.П., Шпакова Л.В. Адаптивная физическая культура. Учебное пособие. – М.: Советский спорт, 2000. – 240с.
7. Методика впровадження комплексної реабілітації в Львівському міжрегіональному центрі соціально-трудової, професійної та медичної реабілітації інвалідів. / За ред. Г.Г. Дунаса. – Львів: ЗУКЦ, 2008. – 80с.

ТЕМА 3

АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПРИ ВАДАХ ЗОРУ

Рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості у дітей молодшого та середнього шкільного віку з депривацією зору значно відстає від однолітків, що нормально бачать. З віком показники фізичного розвитку у дітей з зоровою депривацією збільшуються, але більш повільно в порівнянні з тими, що нормально бачать.

До загальних завдань адаптивного фізичного виховання відносяться

- Виховання гармонійно розвиненої дитини;
- Зміцнення здоров'я
- Виховання волевих якостей
- Навчання життєво важливим руховим умінням, навичкам
- Розвиток фізичних якостей: швидкості, сили, спритності, гнучкості, витривалості

До спеціальних (корекційних) завдань відносяться:

- Охорона і розвиток залишкового зору
- Розвиток навичок просторового орієнтування
- Розвиток і використання збережених аналізаторів
- Розвиток зорового сприйняття: кольорів, форми, руху (віддалення, наближення), порівняння, узагальнення, виділення; розвиток рухової функції ока;

- Зміцнення м'язової системи ока

- Корекція недоліків фізичного розвитку, обумовлених депривацією зору;

- Корекція скутості та обмеженості рухів

- Корекційно-компенсаторний розвиток і вдосконалення м'язово-суглобового відчуття

- Активізація функцій серцево-судинної системи

- Корекція та вдосконалення координаційних здібностей, узгодженості рухів

- Розвиток комунікативної та пізнавальної діяльності та ін.

Питання для самостійної роботи:

1. Рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості осіб депривацією зору
2. Вікова динаміка фізичного розвитку осіб з порушенням зору
3. Найбільш виражені відхилення у осіб з порушенням зору
4. Вторинні відхилення у фізичному розвитку, зумовлені порушенням зору: плоскостопість, м'язова слабкість, порушення постави (постави з круглою спиною, посиленням грудного кіфозу і сплюсненням поперекового лордозу, сколіозом)
5. Причини вторинних відхилень у осіб з порушенням зору
6. Завдання і засоби адаптивного фізичного виховання для осіб з порушенням зору

7. Загальні задачі адаптивного фізичного виховання в спеціальних корекційних) школах
8. Спеціальні (корекційні) завдання фізичного виховання для осіб з порушенням зору
9. Арсенал фізичних вправ для осіб з порушенням зору
10. Загальнорозвиваючі вправи для осіб з порушенням зору
11. Вправи на формування навички правильної постави для осіб з порушенням зору
12. Вправи для зміцнення склепінь стопи для осіб з порушенням зору
13. Спеціальні вправи для зорового тренінгу
14. Вправи на поліпшення функціонування м'язів ока;
15. Вправи на поліпшення кровообігу тканин ока;
16. Вправи на розвиток здатності акомодатії ока;
17. Вправи на розвиток зорового сприйняття навколишнього оточення
18. Допоміжні засоби фізичного виховання для осіб з порушенням зору

Література:

1. Толмачев Р.А. Адаптивная физическая культура и реабилитация слепых и слабовидящих. – М.: Советский спорт, 2004-108с.
2. Ростомашвили Л.Н. Коррекция двигательных нарушений детей с депривацией зрения средствами адаптивного физического воспитания // Автореф.дис. ... канд.пнд.наук. – СПб., 1999- 62с.
3. Ростомашвили Л.Н. Физические упражнения для детей с нарушенным зрением /Методические рекомендации для учителей, воспитателей, родителей. — СПб., 2001.-35с.
4. Ермаков В.П., Якунин Г.А. Основы тифлопедагогтики. Развитие, обучение и воспитание детей с нарушениями зрения. — М., 2000. Демирчоглян Г.Г. Как сохранить и улучшить зрение. Донецк 997.
5. Демирчоглян Г.Г., Демирчоглян А.Г. Специальная физическая культура для слабовидящих школьников. – М., 2000.

ТЕМА 4 АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Відомо, що поразка функції слухового аналізатора призводить до цілого ряду вторинних відхилень і насамперед до затримки в мовному розвитку.

Глухим школярам властиві різноманітні порушення в руховій сфері. Різко знижена або повністю відсутня функціональна діяльність слухового аналізатора викликає загальмованість центру рухового аналізатора, зовнішніми ознаками цього процесу є різке обмеження рухової активності дітей з порушеннями слуху та їх постійний контроль над кожним своїм рухом. Правильне фізичне виховання компенсує фізичний розвиток і рухову сферу школярів з порушенням слуху.

Питання для самостійної роботи:

1. Різноманітні порушення в руховій сфері у слабчучючих і глухих
2. Особливості моторики глухих
3. Стан рухової сфери дітей з порушенням слуху
4. Класифікація порушень слуху
5. Особи, що рано втратили слух
6. Особи, що пізно втратили слух
7. Глухі
8. Слабчучючі
9. Види порушень слуху
13. Взаємозв'язок слухового і вестибулярного аналізаторів
14. Загальний принцип роботи вестибулярної та слухової систем
15. Тренування вестибулярної системи
16. Особливості психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку з порушенням слуху
17. Ряд супутніх захворювань у слабчучючих і глухих
18. Відхилення в розумовому розвитку у слабчучючих і глухих
19. Методика корекційно-оздоровчої роботи зі слабчучючими дітьми
20. Методичні особливості навчання рухових дій слабчучючих і глухих
21. Методичні особливості корекції рухових порушень у слабчучючих і глухих
22. Засоби розвитку швидкісно-силових якостей на фізкультурному занятті зі слабчучючими і глухими
23. Основні методи АФВ слабчучючих і глухих - ігровий і змагальний
24. Рішення завдань розвитку функції рівноваги і корекції вестибулярних порушень у слабчучючих і глухих
25. Особливості методики активізації пізнавальної діяльності у слабчучючих і глухих
26. Роль компенсаторних механізмів у розвитку глухих дітей

Література

1. Хода Л.Д., Звездин В.К. Физическая реабилитация глухих детей 4-7 лет Республики Саха (Якутия). – Нерюнгри, 2001. – 160 с.
2. Частные методики адаптивной физической культуры: Учебное пособие / Под ред. Л.В. Шапковой. – М.: Советский спорт, 2003. – 145 с.
3. Электронная версия журнала «Адаптивная физическая культура», статья «Режимы двигательной активности глухих и слабослышащих детей, обучающихся в спец-интернате», Фандикова Л.А. Национальный университет физического воспитания и спорта Украины. 2006.
4. «Страна глухих» <http://www.deafworld.ru>

ТЕМА 5 АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ

Характеристика розумової відсталості.

Розумово відсталі (недоумкуваті) діти - найбільш численна категорія аномальних дітей. Вони складають приблизно 1 - 3% від загальної дитячої популяції. Поняття розумово відсталата дитина включає в себе досить різномірну масу дітей, яких об'єднує наявність пошкодження мозку, що має широко поширений характер.

Переважає більшість всіх розумово відсталих дітей - учнів допоміжної школи - складають діти-олігофрени. При олігофренії органічна недостатність мозку носить залишковий, не посилювати характер, що дає підстави для оптимістичного прогнозу. Такі діти складають основний контингент допоміжної школи.

Питання для самостійної роботи:

1. Загальна характеристика розумової відсталості
2. Виховуюча і розвиваюча спрямованість навчання
3. Науковість і доступність навчання
4. Принцип доступності
5. Систематичність і послідовність в навчанні
6. Принцип корекції в навчанні
7. Принцип наочності
8. Корекція основних порушень у дітей з розумовою відсталістю
9. Доцільний підбір фізичних вправ
10. Дидактичні правила при підборі засобів і методів АФВ

11. Корекція ходьби
12. Корекція бігу
13. Корекція стрибків
14. Корекція лазіння і перелізання
15. Корекція метання
16. Корекція і розвиток дрібної моторики рук
17. Корекція розслаблення
18. Фізичні вправи для корекції розслаблення
19. Корекція постави
20. Вправи для профілактики зору

Література

1. Веневцев С.И. Адаптивный спорт для лиц с нарушением интеллекта. – Москва: «Советский спорт», 2004. – 91с.
2. Веневцев С.И., Дмитриев А.А. Оздоровление и коррекция психофизического развития детей с нарушением интеллекта средствами адаптивной физической культуры. – М.: «Советский спорт», 2004. – 104с.
3. Дошкольное воспитание аномальных детей. Под ред. Л.П. Носковой. – М., 1993.

Рекомендації до виконання індивідуального завдання

Тема індивідуального завдання обирається за бажанням із наведеного переліку. Для послідовного і чіткого викладу матеріалу слід скласти план роботи. Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі і рекомендовані на лекціях, а також інші підручники чи електронні ресурси, що відповідають темі роботи.

Виконання індивідуального завдання можливе у вигляді реферату, презентації або усної доповіді на практичному занятті за наступними темами:

- Що є цільовим об'єктом навчання руховим діям в адаптивному фізичному вихованні?
- Головна мета адаптивної рухової рекреації
- Форми організації занять з адаптивної фізичної рекреації.

- Відмінності в філософії Параолімпійського і Спеціального Олімпійського рухів.
- Вплив занять адаптивним спортом на формування здорового способу життя інвалідів.
- Як Ви розумієте головну мету креативних (художньо-музичних) видів адаптивної фізичної культури?
- Завдання, які ставляться при заняттях екстремальними видами адаптивної фізичної культури.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ:

1. Сутність адаптивної фізичної культури. Предмет, мета, пріоритетні завдання адаптивної фізичної культури
2. Основні поняття і терміни адаптивної фізичної культури. Роль і місце в реабілітації та соціальної інтеграції осіб з відхиленнями в стані здоров'я і інвалідів
3. Адаптивна фізична культура як інтеграційна наука. Основні компоненти (види) адаптивної фізичної культури
4. Адаптивне фізичне виховання
5. Адаптивний спорт
6. Адаптивна рухова рекреація
7. Адаптивна фізична реабілітація
8. Креативні (художньо-музичні) тілесно-орієнтовані практики адаптивної фізичної культури
9. Екстремальні види рухової активності інвалідів
10. Функції адаптивного фізичного виховання
11. Принципи адаптивного фізичного виховання
12. Адаптивна рухова рекреація в державних освітніх установах
13. Адаптивне фізичне виховання в спеціальних медичних групах в загальноосвітніх школах
14. Адаптивне фізичне виховання і рівень якості життя інвалідів
15. Роль адаптивного фізичного виховання у формуванні потреби в здоровому способі життя у інвалідів і осіб з відхиленнями в стані здоров'я

16. Соціально-психологічні аспекти креативних (художньо-музичних) видів адаптивної фізичної культури як напрямок креативної практики інвалідів
17. Адаптивна рухова рекреація в організаціях і установах системи охорони здоров'я
18. Адаптивна фізична культура в комплексній реабілітації та соціалізації інвалідів
19. Виховання особистості засобами і методами адаптивного фізичного виховання
20. Адаптивного фізичного виховання (в Україні, країнах СНД і далекого зарубіжжя)
21. 3 періоди фізичного виховання дітей з церебральною патологією. Завдання 1-3-го періоду
22. Поняття про ДЦП: епідеміологія, класифікація, етіологія
23. Рухові порушення при ДЦП
24. Мовні розлади при ДЦП
25. Психічні розлади при ДЦП
26. Форми ДЦП
27. Рухова реабілітація дітей з ДЦП
28. Основні засоби рухової реабілітації при ДЦП
29. Розвиток реакції випрямлення і рівноваги при ДЦП
30. Нормалізація дихальної функції при ДЦП
31. Корекція постави при ДЦП
32. Нормалізація довільних рухів в суглобах верхніх і нижніх кінцівок при ДЦП
33. Корекція дрібної моторики і маніпулятивної функції рук при ДЦП
34. Корекція сенсорних розладів при ДЦП
35. Профілактика і корекція контрактур при ДЦП
36. Активізація психічних процесів і пізнавальної діяльності при ДЦП
37. Формування рухів дитини при ДЦП
38. Позотонічні рефлексії при ДЦП
39. Вправи початкового етапу фізичної підготовки при ДЦП
40. Общеразвиваючі і коригуючі вправи при ДЦП
41. Дихальні вправи при ДЦП
42. Основні вихідні положення та ізольовані рухи голови, рук, ніг, тулуба при ДЦП
43. Вправи для формування зводу стоп, їх рухливості і стійкості при ДЦП

44. Вправи для формування рівноваги при ДЦП
45. Вправи для формування правильної постави при ДЦП
46. Прикладні вправи при ДЦП
47. Лазіння і перелазить при ДЦП
48. Вправи з гімнастичними палицями при ДЦП
49. Вправи з великим м'ячем при ДЦП
50. Вправа з малими м'ячами при ДЦП
51. Ігри при ДЦП
52. Рухливі ігри підготовчі гри при ДЦП
53. Рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості осіб депривації зору
54. Вікова динаміка фізичного розвитку осіб з порушенням зору
55. Найбільш виражені відхилення у осіб з порушенням зору
56. Вторинні відхилення у фізичному розвитку, зумовлені порушенням зору: плоскостопість, м'язова слабкість, порушення постави (постава з круглою спиною, посиленням грудного кіфозу і сплюсненням поперекового лордозу, сколіозом)
57. Причини вторинних відхилень у осіб з порушенням зору
58. Органічні порушення у осіб з порушенням зору
59. Супутні захворювання, що зустрічаються у дітей з порушенням зору
60. Завдання і засоби адаптивного фізичного виховання для осіб з вадами зору
61. Загальні задачі адаптивного фізичного виховання в спеціальних корекційних школах
62. Спеціальні (корекційні) завдання фізичного виховання для осіб з вадами зору
63. Арсенал фізичних вправ для осіб з вадами зору
64. Загально-розвиваючі вправи для осіб з вадами зору
65. Вправи на формування навички правильної постави для осіб з вадами зору
66. Вправи для зміцнення склепінь стопи для осіб з вадами зору
67. Вправи на розвиток дихальної і серцево-судинної систем для осіб з вадами зору
68. Вправи на розслаблення для осіб з вадами зору
69. Спеціальні вправи для зорового тренінгу
70. Допоміжні засоби фізичного виховання для осіб з вадами зору

71. Корекційна спрямованість адаптивного фізичного виховання для осіб з вадами зору
72. Уроки адаптивного фізичного виховання в школах для дітей з порушенням зору
73. Різноманітність порушень в руховій сфері у слабочуючих і глухих
74. Особливості моторики глухих
75. Стан рухової сфери дітей з порушенням слуху
76. Класифікація порушень слуху
77. Види порушень слуху
78. Особливості психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку з порушенням слуху
79. Відхилення в розумовому розвитку у людей з вадами слуху і глухих
80. Методи корекційно-оздоровчої роботи зі слабочуючими дітьми
81. Методичні особливості навчання рухових дій слабочуючих і глухих
82. Методичні особливості корекції рухових порушень у слабочуючих і глухих
83. Засоби розвитку швидко-силових якостей в корекційній процесі на фізкультурному занятті зі слабочуючими і глухими
84. Основні методи АФВ слабочуючих і глухих - ігровий і змагальний
85. Рішення задач розвитку функції рівноваги і корекції вестибулярних порушень у слабочуючих і глухих
86. Особливості методики активізації пізнавальної діяльності у слабочуючих і глухих
87. Роль компенсаторних механізмів у розвитку глухих дітей
88. Орієнтовна схема вправ при роботі зі слабочуючими і глухими дітьми
89. Схема побудови занять лікувальною фізкультурою з слабочуючими і глухими
90. Загальна характеристика розумової відсталості
91. Виховна і розвиваюча спрямованість навчання розумово відсталих
92. Науковість і доступність навчання розумово відсталих
93. Принцип доступності в навчанні розумово відсталих
94. Систематичність і послідовність в навчанні розумово відсталих
95. Принцип корекції в навчанні розумово відсталих
96. Принцип наочності в навчанні розумово відсталих
97. Корекція основних порушень у дітей з розумовою відсталістю

98. Доцільний підбір фізичних вправ в навчанні розумово відсталих
Рекомендована література

Базова

1. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання різних груп населення. – Том 2 - Київ: Олімпійська література, 2008. – 367с.
2. Чудная Р.В. Адаптивное физическое воспитание. – К.: Наукова думка, 2000. – 358с.

Допоміжна

1. Бріскін Ю.А. Спорт інвалідів – Київ: Олімпійська література, 2006. – 262с.
2. Бріскін Ю.А., Передерій А.В. Вступ до теорії спорту інвалідів. – Л.: «Апріорі», 2008. – 68с.
3. Бріскін Ю.А. Організаційні основи Паралімпійського спорту. – Львів: «Кобзар», 2004. – 179с.
4. Веневцев С.И. Адаптивный спорт для лиц с нарушением интеллекта. – Москва: «Советский спорт», 2004. – 91с.
5. Веневцев С.И., Дмитриев А.А. Оздоровление и коррекция психофизического развития детей с нарушением интеллекта средствами адаптивной физической культуры. – М.: «Советский спорт», 2004. – 104с.
6. Дошкольное воспитание аномальных детей. Под ред. Л.П. Носковой. – М., 1993.
7. Евсеев С.П., Шпакова Л.В. Адаптивная физическая культура. Учебное пособие. – М.: Советский спорт, 2000. – 240с.
8. Закон України "Про фізичну культуру і спорт", К.: 1993.- 22с.
9. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания. Том 2. – К.: Олимпийская литература, 2003 – 390с.
- 10.Мастюкова Е.М. Физическое воспитание детей с церебральным паличимом. – М.:Просвещение, 1991. – 159с.
11. Методика впровадження комплексної реабілітації в Львівському міжрегіональному центрі соціально-трудової, професійної та медичної реабілітації інвалідів. / За ред.Г.Г. Дунаса. – Львів: ЗУКЦ, 2008. – 80с.
12. Практичні питання працевлаштування та зайнятості осіб з інвалідністю / А.Г. Швецов, О.О. Волошинський, М.М. Хміль, О.П. Рісний за наук. ред. А.Г. Шевцова –Львів:, 2009. – 140с.
13. Справочник по детской лечебной физкультуре / Под ред. М.И.Фонарёва. –Ленинград: Медицина, 1983. – 360 с.

14. Толмачов Р.А. Адаптивная физическая культура и реабилитация слепых и слабовидящих. – М.: «Советский спорт», 2004. – 108с.
15. Черник Е.С. Физическая культура во вспомогательной школе: Учебное пособие. – М.: Учебная литература, 1997. – 320с.
16. Язловецкий В.С. Физическое воспитание детей с ослабленным здоровьем. – К.: Здоров'я, 1991. – 232 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тема 1	4
Тема 2	5
Тема 3	8
Тема 4	10
Тема 5	12
Індивідуальні завдання	13
Питання до екзамену	14
Список рекомендованої літератури	18

Відповідальний за випуск

Редактор

Комп'ютерне верстання

Зам. №

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Запоріжжя, вул. Жуковського 64, ЗНТУ